מחמת תרעא. שכאן נשמים ונמצאו רוב תבואות בעולם והחלו הפירות: **לענין נסכא.** אם כח להמיכן ולעשות מהן גרוטאות יש יותר מן הרלאשונים והוי רבית: **עבדו עובדא.** בחלם שהלוה את חבירו על המטבע והוסיפו עליו והלכו אצל אגרדימוס קומר ישמעאל והיה לו מן הרלאשונה ומן השניה ומצאו בח׳ של מטבע שניה י׳ מן הרלאשונה ונתן לו שמנה: **אמר רבה** גרסינן בכולהו: **חזורק מטבע של חבירו ביס.** אע״ג שאין יכול ליטלו: **פטור.** דממעכא ואזיל דלא שקליה בידיה אלא דאדייה שהיתה ביד בעליס והכהו זה תחת ידו וניתזה ליס הואיל ונלוליס הן וקא חזו ליה אמר ליה הא מנח קמך ואינה אבודה ואי משום דנעי למיתב זוזא לבר אמורא למיסב ולמישקליה גרמא הוא שגורס להפסידו אותו שכר וגרמא בנזקין פטור: **אבל עכורין.** בשעת המזה דהוה ליה מעשה בידים אבוד הוא ואין זה גורס אלא ממש דהא ממש המיזו: **היה לו מטוס בקיסטרא.** מקוס והוא רחוק מאד ויש בו סכנת דרכים ואין שיירות מצויות שם: **אין מחללין.** אלמא אבוד חשיב ליה ביס הגדול: **השף.** אשפרייי״ר בלע״ז שפחת את הלורה: **בקורנסא.** מרטי״ל בלע״ז: **ורשיה.** עשאן כאבן חלקה. לשון ערשים: **בשופינא.** לימ״ל בלע״ז של נפחים: **חסורי מסריה.** וממש הוא ולא גרמא. טעמא דרבה בכולהו משום גרמא בנזקין הוא ופטור: **על אזנו וחרשו.** אלמא אף על גב דלא חסריה כיון דעשה מעשה בגופו לאו גרמא קחשיב ליה אלא ממש. והכא נמי כיון דמחייב בקורנסיה ופחתיה [6] ועל ככה חסרו דמים מעשה הוא: **רבה לטעמיה.** הלכך גבי עבד נמי חסרון הוא [7] [וכנגד אזנו פטור משום דנהכי לא הוי ליה למיתן והאי ולאי גרמא הוא]: **הלורס.** אשקרניי״ר בלע״ז פוגס: **נמי חטאת.** שקל כנגדן משקולות. ופרה וכל מעשיה נפסלים במלאכה [8]: מגמ׳

דאמר ליה ניירא קלאי מינך מתקיף לה רמי בר חמא היכי דמי אי שקליה בידיה אי נמי אין חילוק בין דרך ירידה לדרך עליה דאפילו דרך עליה לא קני הכא באדייה אדוויי לפי שאין דרך הגבהה בזה הענין אבל ביונים שהן בעלי חיים דרך הגבהה בכך כמו קורא לה והיא באה או הכישה במקל ולאתה לפניו דחשיב משיכה אף על פי שהלכה מאליה ומיהו אם היו היונים יורדים ע״י טריפת הקן לא חשיב הגבהה אלא עלייתם דוקא:

השף מטבע של חבירו **פטור.** נראה לרבה סבר פסלתו מלכות לא הוי כנסדק דאי הוי כנסדק אם כן כ״ש דשף מטבע הוי כנסדק והרי חסריה עוזא ואמאי פטור: **מתיב** רבא הכהו על עינו וסמאה על אזנו וחרשה עבד יוצא בהן לחירות. ואמאי והא לא חסריה דאין בו פגם וחסרון אלא כיון שקלקלו חייב אע״פ שאין בו שום פגם וחסרון והואיל וכן הוא ס״ל לחייב ומשני רבה לטעמיה כו׳ ויש שם חסרון טיפתא דדמא דנפלה באוזניה וכיון דיש חסרון באותו קלקול חייב על כל הקלקול כמו בשפייה דחייב בכל הקלקול דליחייביה על מה שחסריה לא היה צריך רבה להשמיענו דחייב ואמ״ת ואמאי עבד יוצא בהן לחירות הא בעינן מומין שבגלוי דומיא דשן ועין ונחרשו היכי הוי בגלוי וי״ל נהי שאין ניכר בו כלום כשהוא ישן או עומד במקום אחד ושותק מכ״מ כיון דלפי מנהגו שמתנהג והולך ניכר שהוא חרש חשיב מום שבגלוי ועי״ל דאין צריך שיהא קלקול בגלוי אלא שהאבר שיש בו קלקול יהא בגלוי:

הצורם אוזן פרתו של חבירו **פטור.** והא דתנן לעיל (דף לו:) גזל בהמה ונתעברה בה עבירה או שנפסלה מעל גבי המזבח אומר לו הרי שלך לפניך ונפסלה היינו שנפל בה מום דאי נרבעה היינו שנעבדה בה עבירה ומשמע דוקא שנפסלה מאליה אבל הטיל בה מום בידים חייב וי״ל דמתני׳ איירי בבהמה קדושה דודאי לגבי מזבח קיימא: **הא** קמ״ל **דאפי׳** מלאכה דלא מינכר היזיקה. תימה דבפרק הניזקין (גיטין דף נג. וסס) פריך מהכא למ״ד היזק שאין ניכר שמיה היזק דעושה מלאכה במי חטאת ובפרת חטאת פטור ואי שמיה היזק אמאי פטור ומאי קושיא הא אפי׳ בלורס אוזן דמינכר פטור משום דסתם שוורים לאו לגבי מזבח קיימי וא״ל דהתם פריך מפרת חטאת דפרה אדומה דדמיה יקרים פשיטא דלגבי מזבח קיימא והכא בשמעתין פריך לרבה ממי חטאת דסתם מים לאו למי חטאת קיימי דקודש קידושן דוקא פסלה בהן מלאכה כדתנן במסכת פרה (פ״ד מ״ד) ומים המלאכה פוסלת בהן עד שיטילו את אפר לתוכן ותניא נמי בספרי יכול אף משיקדשו בכלי תלמוד לומר למי נדה וכבר הס מי נדה דע״כ בגיטין (דף נג. וסס) ממי חטאת נמי פריך מדמשני התם מי חטאת ששקל בהן משקולות וי״ל דכיון דנקט מלאכה לרבותא דקתאמר הכא דאפי׳ מלאכה דלא מינכר היזיקה חייב בדיני שמים א״כ דייק שפיר התם דהיזק שאין ניכר לא שמיה היזק אי שמיה היזק אין כאן שום רבותא במאי דנקט מלאכה כיון דבכל מקום חשיב שאינו ניכר כניכר ועוד יש לומר דרבה סבר דהיזק שאין ניכר לא שמיה היזק אבל למ״ד שמיה היזק כ״ש דמחייב בלורס דמינכר עפי ורבא דפריך בשמעתין לרבה סבר בלורס הוי מינכר היזיקה וחייב אפי׳ למ״ד היזק שאין ניכר לא שמיה היזק כדאתר מלאכה דלא מינכר היזיקו אבל לורס דמינכר היזיקו הכי נמי דמחייב וא״ת והיאך יכול אדם לפסול פרתו של חבירו והא בעינן עובד דומיא דעבד דניחא ליה ויש לומר הני מילי בנעשית המלאכה ממילא אבל בעושה המלאכה בידים לא בעיא אלא שיהא ניחא ליה לעושה וכן בהכשר דבעינן יותן דומיא דכי יתן:

ואי מחמת תרעא זיל לא מנכינן ליה והא קא שבח לענין נסכא אלא [a]כי הא דרב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע עבדי עובדא בזוזי דאגרדמים טייעא עד ״ בתמניא **אמר רבה** [b]הזורק מטבע של חבירו לים הגדול פטור מאי טעמא אמר הא מנח קמך אי בעית שקליה והני מילי בצלולין דקא חזי ליה אבל עכורין דלא קחזי ליה לא והני מילי דאדייה אדויי אבל שקליה בידיה מיגזל גזליה השבה בעי מיעבד מתיב רבא [c]אין מחללין על מעות שאינן ברשותו [d]כיצד היו לו מעות בקסטרא או בהר המלך או שנפל כיסו לים הגדול אין מחללין אמר רבה שאני לענין מעשר דבעינן מצוי בידך דרחמנא אמר [e]וצרת הכסף בידך וליכא ואמר רבה [f]השף מטבע של חבירו פטור מאי טעמא דהא לא עבד ולא מידי וה״מ דמחייה בקורנסא וטרשיה אבל שייפא בשופינא חסורי חסריה מתיב רבא [g]הכהו על עינו וסמאה על אזנו וחרשו עבד יוצא בהן לחירות כנגד עינו ואינו רואה כנגד אזנו ואינו שומע אין עבד יוצא בהן לחירות רבה לטעמיה [h]דאמר רבה חרשו לאביו נהרג שאי אפשר לחרישה בלא חבורה דטפתא דדמא נפלת ליה [i] באוניה ואמר רבה [j]הצורם אוזן פרתו של חבירו פטור מאי טעמא פרה כדקיימא קיימא דלא עבד ולא מידי [k]וכולהו שוורים לאו לגבי מזבח קיימי מתיב רבא [l]העושה מלאכה במי חטאת ובפרת חטאת פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים מלאכה הוא דלא מינכר היזיקה אבל צורם דמינכר היזיקה הכי נמי דמחייב בדיני אדם אמרי הוא הדין דאפילו צורם פטור והא קא משמע לן דאפילו מלאכה דלא מינכר היזיקה חייב בדיני שמים [m]ואמר רבה השורף [n]שטרו של חבירו פטור**

עד ״ בתמניא. פי׳ בקונטרס ונותן לו שמונה ולפירושו חשיב ממעלה למטה כלומר י״ב או י״ל בתמניא עד י׳ בתמניא א] יהיב ליה תמניא אבל הא תשעה מן הרלאשונים בתמניא בשניים יהיב ליה ט׳ מן השניים תחת ט׳ של לאשונים או י׳ בי׳ ור״ח פי׳ עד י׳ בתמניא ויהיב ליה י׳ ולפירושו הוי מלמטה למעלה:

עכורין וצלולין. לאו דוקא אלא אפי׳ עכורין אי מצי בר אמורלה למשקליהו הוו כצלולין ואפי׳ צלולין אי לא מצי למשקליהו חייב והא דנקט צלולין ועכורין משום דסתם צלולין מצי שקיל להו בר אמורלה וסתם עכורין לא מצי שקיל בר אמורלה:

וה״מ דאדייה אדויי. משמע הכא דלא חשיב הגבהה כי אדייה אדויי בלא נטילה בידו אע״פ שעומד באויר למעלה מג׳ קודם שיפול לגמרי וכן בהניזקין (גיטין דף נט:) גבי עני המנקף בראש הזית ונקפו דבפ״ק דב״מ (דף ט. וסס [o]) אמר גבי עלית שראשו אחד על העמוד ורגלו אחד מונח ע״ג קרקע שאם הגביה אדם ראשו המונח ע״ג קרקע ונתק ראש שע״ג העמוד להניאו אצלו שהוא קונה מטעם הגבהה ואי משיכה קאמר התם אמאי נקט ראשו אחד ע״ג העמוד אלמא חשיב הגבהה הואיל ומניאו על האויר למעלה מג׳ וי״ל דהתם חשיבא הגבהה דראשו אחד אוחז בידו ג״כ התם מיירי כגון שידו כ״כ בגובה כשינתקו לא יפול ראשו לארץ אלא שיהא מוגבה ג׳ מעל הארץ וא״ת דבסוף שילוח הקן (חולין דף קמח:) משמע דכי טריף אקן ומתגבהי יונים דחשיבא הגבהה לקנות אע״פ שאין תופסים בידו וי״ל דדוקא הכא ובהניזקין לא חשיבא הגבהה דאיכא תרתי לגריעותא דלא תפסים וגם אין מגביה אלא משפיל אבל יונים דמתגבהי חשיבא הגבהה אבל אם היו נופלין למטה ע״י טריפת הקן לא היה קונה כיון שאין תופס בידו כלל ולפי׳ זה הו״מ לפלוגי הכא באדייה אדויי בין דרך ירידה לדרך עלייה אלא דניחא ליה לפלוגי בדרך ירידה גופיה בין אדייה אדויי בין

מלמטה למעלה [p]: **מלמטה** [q] [r] [s] [t] [u] [v] [w] [x] [y] [z] [aa] [bb] [cc] [dd] [ee] [ff] [gg] [hh] [ii] [jj] [kk] [ll] [mm] [nn] [oo] [pp] [qq] [rr] [ss] [tt] [uu] [vv] [ww] [xx] [yy] [zz] [aaa] [bbb] [ccc] [ddd] [eee] [fff] [ggg] [hhh] [iii] [jjj] [kkk] [lll] [mmm] [nnn] [ooo] [ppp] [qqq] [rrr] [sss] [ttt] [uuu] [vvv] [www] [xxx] [yyy] [zzz] [aaaa] [bbbb] [cccc] [dddd] [eeee] [ffff] [gggg] [hhhh] [iiii] [jjjj] [kkkk] [llll] [mmmm] [nnnn] [oooo] [pppp] [qqqq] [rrrr] [ssss] [tttt] [uuuu] [vvvv] [wwww] [xxxx] [yyyy] [zzzz] [aaaaa] [bbbbb] [ccccc] [ddddd] [eeeee] [fffff] [ggggg] [hhhhh] [iiiii] [jjjjj] [kkkkk] [lllll] [mmmmm] [nnnnn] [ooooo] [ppppp] [qqqqq] [rrrrr] [sssss] [ttttt] [uuuuu] [vvvvv] [wwwww] [xxxxx] [yyyyy] [zzzzz] [aaaaaa] [bbbbbb] [cccccc] [dddddd] [eeeeee] [ffffff] [gggggg] [hhhhhh] [iiiiii] [jjjjjj] [kkkkkk] [llllll] [mmmmmm] [nnnnnn] [oooooo] [pppppp] [qqqqqq] [rrrrrr] [ssssss] [tttttt] [uuuuuu] [vvvvvv] [wwwwww] [xxxxxx] [yyyyyy] [zzzzzz] [aaaaaaa] [bbbbbbb] [ccccccc] [ddddddd] [eeeeeee] [fffffff] [ggggggg] [hhhhhhh] [iiiiiii] [jjjjjjj] [kkkkkkk] [lllllll] [mmmmmmm] [nnnnnnn] [ooooooo] [ppppppp] [qqqqqqq] [rrrrrrr] [sssssss] [ttttttt] [uuuuuuu] [vvvvvvv] [wwwwwww] [xxxxxxx] [yyyyyyy] [zzzzzzz] [aaaaaaaa] [bbbbbbbb] [cccccccc] [dddddddd] [eeeeeeee] [ffffffff] [gggggggg] [hhhhhhhh] [iiiiiiii] [jjjjjjjj] [kkkkkkkk] [llllllll] [mmmmmmmm] [nnnnnnnn] [oooooooo] [pppppppp] [qqqqqqqq] [rrrrrrrr] [ssssssss] [tttttttt] [uuuuuuuu] [vvvvvvvv] [wwwwwwww] [xxxxxxxx] [yyyyyyyy] [zzzzzzzz] [aaaaaaaaa] [bbbbbbbbb] [ccccccccc] [ddddddddd] [eeeeeeeee] [fffffffff] [ggggggggg] [hhhhhhhhh] [iiiiiiiii] [jjjjjjjjj] [kkkkkkkkk] [lllllllll] [mmmmmmmmm] [nnnnnnnnn] [ooooooooo] [ppppppppp] [qqqqqqqqq] [rrrrrrrrr] [sssssssss] [ttttttttt] [uuuuuuuuu] [vvvvvvvvv] [wwwwwwwww] [xxxxxxxxx] [yyyyyyyyy] [zzzzzzzzz] [aaaaaaaaaa] [bbbbbbbbbb] [cccccccccc] [dddddddddd] [eeeeeeeeee] [ffffffffff] [gggggggggg] [hhhhhhhhhh] [iiiiiiiiii] [jjjjjjjjjj] [kkkkkkkkkk] [llllllllll] [mmmmmmmmmm] [nnnnnnnnnn] [oooooooooo] [pppppppppp] [qqqqqqqqqq] [rrrrrrrrrr] [ssssssssss] [tttttttttt] [uuuuuuuuuu] [vvvvvvvvvv] [wwwwwwwwww] [xxxxxxxxxx] [yyyyyyyyyy] [zzzzzzzzzz] [aaaaaaaaaaa] [bbbbbbbbbbb] [ccccccccccc] [ddddddddddd] [eeeeeeeeeee] [fffffffffff] [ggggggggggg] [hhhhhhhhhhh] [iiiiiiiiiii] [jjjjjjjjjjj] [kkkkkkkkkkk] [lllllllllll] [mmmmmmmmmmm] [nnnnnnnnnnn] [ooooooooooo] [pppppppppppp] [qqqqqqqqqqq] [rrrrrrrrrrr] [sssssssssss] [ttttttttttt] [uuuuuuuuuuu] [vvvvvvvvvvv] [wwwwwwwwwww] [xxxxxxxxxxx] [yyyyyyyyyyy] [zzzzzzzzzzz] [aaaaaaaaaaaa] [bbbbbbbbbbbb] [cccccccccccc] [dddddddddddd] [eeeeeeeeeeee] [ffffffffffff] [gggggggggggg] [hhhhhhhhhhhh] [iiiiiiiiiiii] [jjjjjjjjjjjj] [kkkkkkkkkkkk] [llllllllllll] [mmmmmmmmmmmm] [nnnnnnnnnnnn] [oooooooooooo] [pppppppppppp] [qqqqqqqqqqqq] [rrrrrrrrrrrr] [ssssssssssss] [tttttttttttt] [uuuuuuuuuuuu] [vvvvvvvvvvvv] [wwwwwwwwwwww] [xxxxxxxxxxxx] [yyyyyyyyyyyy] [zzzzzzzzzzzz] [aaaaaaaaaaaaa] [bbbbbbbbbbbbb] [ccccccccccccc] [ddddddddddddd] [eeeeeeeeeeeee] [fffffffffffff] [ggggggggggggg] [hhhhhhhhhhhhh] [iiiiiiiiiiiii] [jjjjjjjjjjjjj] [kkkkkkkkkkkkk] [lllllllllllll] [mmmmmmmmmmmmm] [nnnnnnnnnnnnn] [ooooooooooooo] [pppppppppppppp] [qqqqqqqqqqqqq] [rrrrrrrrrrrrr] [sssssssssssss] [ttttttttttttt] [uuuuuuuuuuuuu] [vvvvvvvvvvvvv] [wwwwwwwwwwwww] [xxxxxxxxxxxxx] [yyyyyyyyyyyyy] [zzzzzzzzzzzzz] [aaaaaaaaaaaaaa] [bbbbbbbbbbbbbb] [cccccccccccccc] [dddddddddddddd] [eeeeeeeeeeeeee] [ffffffffffffff] [gggggggggggggg] [hhhhhhhhhhhhhh] [iiiiiiiiiiiiii] [jjjjjjjjjjjjjj] [kkkkkkkkkkkkkk] [llllllllllllll] [mmmmmmmmmmmmmm] [nnnnnnnnnnnnnn] [oooooooooooooo] [pppppppppppppp] [qqqqqqqqqqqqqq] [rrrrrrrrrrrrrr] [ssssssssssssss] [tttttttttttttt] [uuuuuuuuuuuuuu] [vvvvvvvvvvvvvv] [wwwwwwwwwwwwww] [xxxxxxxxxxxxxx] [yyyyyyyyyyyyyy] [zzzzzzzzzzzzzz] [aaaaaaaaaaaaaaa] [bbbbbbbbbbbbbbb] [ccccccccccccccc] [ddddddddddddddd] [eeeeeeeeeeeeeee] [fffffffffffffff] [ggggggggggggggg] [hhhhhhhhhhhhhhh] [iiiiiiiiiiiiiii] [jjjjjjjjjjjjjjj] [kkkkkkkkkkkkkkk] [lllllllllllllll] [mmmmmmmmmmmmmmm] [nnnnnnnnnnnnnnn] [ooooooooooooooo] [pppppppppppppppp] [qqqqqqqqqqqqqqq] [rrrrrrrrrrrrrrr] [sssssssssssssss] [ttttttttttttttt] [uuuuuuuuuuuuuuu] [vvvvvvvvvvvvvvv] [wwwwwwwwwwwwwww] [xxxxxxxxxxxxxxx] [yyyyyyyyyyyyyyy] [zzzzzzzzzzzzzzz] [aaaaaaaaaaaaaaaa] [bbbbbbbbbbbbbbbb] [cccccccccccccccc] [dddddddddddddddd] [eeeeeeeeeeeeeeee] [ffffffffffffffff] [gggggggggggggggg] [hhhhhhhhhhhhhhhh] [iiiiiiiiiiiiiiii] [jjjjjjjjjjjjjjjj] [kkkkkkkkkkkkkkkk] [llllllllllllllll] [mmmmmmmmmmmmmmmm] [nnnnnnnnnnnnnnnn] [oooooooooooooooo] [pppppppppppppppp] [qqqqqqqqqqqqqqqq] [rrrrrrrrrrrrrrrr] [ssssssssssssssss] [tttttttttttttttt] [uuuuuuuuuuuuuuuu] [vvvvvvvvvvvvvvvv] [wwwwwwwwwwwwwwww] [xxxxxxxxxxxxxxxx] [yyyyyyyyyyyyyyyy] [zzzzzzzzzzzzzzzz] [aaaaaaaaaaaaaaaaa] [bbbbbbbbbbbbbbbbb] [ccccccccccccccccc] [ddddddddddddddddd] [eeeeeeeeeeeeeeeee] [fffffffffffffffff] [ggggggggggggggggg] [hhhhhhhhhhhhhhhhh] [iiiiiiiiiiiiiiiii] [jjjjjjjjjjjjjjjjj] [kkkkkkkkkkkkkkkkk] [llllllllllllllllll] [mmmmmmmmmmmmmmmmm] [nnnnnnnnnnnnnnnnn] [ooooooooooooooooo] [pppppppppppppppppp] [qqqqqqqqqqqqqqqqq] [rrrrrrrrrrrrrrrrr] [sssssssssssssssss] [ttttttttttttttttt] [uuuuuuuuuuuuuuuuu] [vvvvvvvvvvvvvvvvv] [wwwwwwwwwwwwwwwww] [xxxxxxxxxxxxxxxxx] [yyyyyyyyyyyyyyyyy] [zzzzzzzzzzzzzzzzz] [aaaaaaaaaaaaaaaaaa] [bbbbbbbbbbbbbbbbbb] [cccccccccccccccccc] [dddddddddddddddddd] [eeeeeeeeeeeeeeeeee] [ffffffffffffffffff] [gggggggggggggggggg] [hhhhhhhhhhhhhhhhhh] [iiiiiiiiiiiiiiiiii] [jjjjjjjjjjjjjjjjjj] [kkkkkkkkkkkkkkkkkk] [llllllllllllllllll] [mmmmmmmmmmmmmmmmmm] [nnnnnnnnnnnnnnnnnn] [oooooooooooooooooo] [pppppppppppppppppp] [qqqqqqqqqqqqqqqqqq] [rrrrrrrrrrrrrrrrrr] [ssssssssssssssssss] [tttttttttttttttttt] [uuuuuuuuuuuuuuuuuu] [vvvvvvvvvvvvvvvvvv] [wwwwwwwwwwwwwwwwww] [xxxxxxxxxxxxxxxxxx] [yyyyyyyyyyyyyyyyyy] [zzzzzzzzzzzzzzzzzz] [aaaaaaaaaaaaaaaaaaa] [bbbbbbbbbbbbbbbbbbb] [ccccccccccccccccccc] [ddddddddddddddddddd] [eeeeeeeeeeeeeeeeeee] [fffffffffffffffffff] [ggggggggggggggggggg] [hhhhhhhhhhhhhhhhhhh] [iiiiiiiiiiiiiiiiiii] [jjjjjjjjjjjjjjjjjjj] [kkkkkkkkkkkkkkkkkkk] [llllllllllllllllllll] [mmmmmmmmmmmmmmmmmmm] [nnnnnnnnnnnnnnnnnnn] [ooooooooooooooooooo] [pppppppppppppppppppp] [qqqqqqqqqqqqqqqqqqq] [rrrrrrrrrrrrrrrrrrr] [sssssssssssssssssss] [ttttttttttttttttttt] [uuuuuuuuuuuuuuuuuuu] [vvvvvvvvvvvvvvvvvvv] [wwwwwwwwwwwwwwwwwww] [xxxxxxxxxxxxxxxxxxx] [yyyyyyyyyyyyyyyyyyy] [zzzzzzzzzzzzzzzzzzz] [aaaaaaaaaaaaaaaaaaaa] [bbbbbbbbbbbbbbbbbbbb] [cccccccccccccccccccc] [dddddddddddddddddddd] [eeeeeeeeeeeeeeeeeeee] [ffffffffffffffffffff] [gggggggggggggggggggg] [hhhhhhhhhhhhhhhhhhhh] [iiiiiiiiiiiiiiiiiiii] [jjjjjjjjjjjjjjjjjjjj] [kkkkkkkkkkkkkkkkkkkk] [llllllllllllllllllll] [mmmmmmmmmmmmmmmmmmmm] [nnnnnnnnnnnnnnnnnnnn] [oooooooooooooooooooo] [pppppppppppppppppppp] [qqqqqqqqqqqqqqqqqqqq] [rrrrrrrrrrrrrrrrrrrr] [ssssssssssssssssssss] [tttttttttttttttttttt] [uuuuuuuuuuuuuuuuuuuu] [vvvvvvvvvvvvvvvvvvvv] [wwwwwwwwwwwwwwwwwwww] [xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx] [yyyyyyyyyyyyyyyyyyyy] [zzzzzzzzzzzzzzzzzzzz] [aaaaaaaaaaaaaaaaaaaaa] [bbbbbbbbbbbbbbbbbbbbb] [ccccccccccccccccccccc] [ddddddddddddddddddddd] [eeeeeeeeeeeeeeeeeeeee] [fffffffffffffffffffff] [ggggggggggggggggggggg] [hhhhhhhhhhhhhhhhhhhhh] [iiiiiiiiiiiiiiiiiiiii] [jjjjjjjjjjjjjjjjjjjjj] [kkkkkkkkkkkkkkkkkkkkk] [llllllllllllllllllllll] [mmmmmmmmmmmmmmmmmmmmm] [nnnnnnnnnnnnnnnnnnnnn] [ooooooooooooooooooooo] [pppppppppppppppppppppp] [qqqqqqqqqqqqqqqqqqqqq] [rrrrrrrrrrrrrrrrrrrrr] [sssssssssssssssssssss] [ttttttttttttttttttttt] [uuuuuuuuuuuuuuuuuuuuu] [vvvvvvvvvvvvvvvvvvvvv] [wwwwwwwwwwwwwwwwwwwww] [xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx] [yyyyyyyyyyyyyyyyyyyyy] [zzzzzzzzzzzzzzzzzzzzz] [aaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaa] [bbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbb] [cccccccccccccccccccccc] [dddddddddddddddddddddd] [eeeeeeeeeeeeeeeeeeeeee] [ffffffffffffffffffffff] [gggggggggggggggggggggg] [hhhhhhhhhhhhhhhhhhhhhh] [iiiiiiiiiiiiiiiiiiiiii] [jjjjjjjjjjjjjjjjjjjjjj] [kk

נבתוב ליה שטרא. לא שייך הכא מפיסה ולא מפי כתבם ולא בהסיא דתנן בגט פשוט (ב"ב דף קסח.) מי שנמחק שטר חובו דעדים החתומים על השטר נעשה כמי שנחקרה עדותן בב"ד והוי כלילו אמרי הני עדים לחיוס שנחקרו עדותן בב"ד ובפ"ב דכתובות (דף כ.) האריכתי:

פרושי קמפרש כיצד כו'. תימה דלא פריך אי הכי חייבין מרי זימני למ"ל כדפריך בפרק קמא דסנהדרין (דף ג. וש"ס) אי הכי שלשה שלשה למה לי ובכמה מקומות דייק ובכמה מקומות לא דייק: הכא

הגורם לממון לאו כממון דמי לא מחייב מתקיף לה רב הונא בריה דרב יהושע אימר דשמעת ליה לרבי שמעון דבר הגורם לממון כממון דמי בדבר שעיקרו ממון כדרבה דאמר רבה גזל חמץ לפני הפסח ובא אחר ושרפו במועד פטור שהכל מצווים עליו לבערו לאחר הפסח מחלוקת ר' שמעון ורבנן לרבי שמעון דאמר דבר הגורם לממון כממון דמי [2]חייב לרבנן דאמרי דבר הגורם לממון לאו כממון דמי פטור בדבר שאין עיקרו ממון מי אמרינן [3]אמר אמימר מאן דדאין דינא דגרמי מגבי ביה דמי שטרא מעליא ומאן דלא דאין דינא דגרמי מגבי ביה דמי ניירא בעלמא הוה עובדא וכפייה רפרם לרב אשי [4]ואגבי ביה כי כשורא לצלמא: חמץ ועבר עליו הפסח אומר לו הרי שלך לפניך: מאן תנא אומרין באיסורי הנאה הרי שלך לפניך אמר רב חסדא ר' יעקב היא דתניא [5]שור שהמית עד שלא נגמר דינו מכרו מכור הקדישו מוקדש שחטו בשרו מותר החזירו שומר לבעליו מוחזר משנגמר דינו מכרו אינו מכור הקדישו אינו מוקדש שחטו בשרו אסור החזירו שומר לבעליו אינו מוחזר רבי יעקב אומר [6]אף משנגמר דינו החזירו שומר לבעליו מוחזר מאי לאו בהא קמיפלגי דרבי יעקב סבר אומרין באיסורי הנאה הרי שלך לפניך ורבנן סברי אין אומרין באיסורי הנאה הרי שלך לפניך א"ל רבה לא דכולי עלמא אמרינן באיסורי הנאה הרי שלך לפניך דאם כן נפלגו בחמץ בפסח אלא אמר רבה הכא בגומרין דינו של שור שלא בפניו קא מיפלגי רבנן סברי אין גומרין דינו של שור שלא בפניו דאמר ליה אי אייתיתיה ניהליה הוה מעריקנא ליה לאגמא השתא מסרתיה ביד מאן דלא מצינא לאישתעויי דינא בהדיה ור' יעקב סבר גומרין דינו של שור שלא בפניו דאמר ליה מאי עבדי ליה סוף סוף הוה גמרי ליה דינא שלא בפניו אשכחיה רב חסדא לרבה בר שמואל א"ל תנית מידי באיסורי הנאה אמר ליה אין תנינא [7]והשיב את הגזלה מה תלמוד לומר אשר גזל יחזיר כעין שגזל מכאן אמרו גזל מטבע ונפסל פירות והרקיבו יין [א] [8]והחמיץ תרומה ונטמאת חמץ ועבר עליו הפסח בהמה ונעבדה בה עבירה ושור עד שלא נגמר דינו אומר לו הרי שלך לפניך מאן שמעת ליה דאמר עד שלא נגמר דינו אין משנגמר דינו לא רבנן וקתני חמץ ועבר עליו הפסח אומר לו הרי שלך לפניך א"ל [9]אי משכחת להו לא תימא להו ולא מידי: פירות והרקיבו אומר לו הרי שלך לפניך: והתנן פירות והרקיבו משלם כשעת הגזילה אמר רב פפא [10]כאן שהרקיבו כולן כאן שהרקיבו מקצתן: **מתני'** [11]נתן לאומנין לתקן וקלקלו חייבין לשלם נתן לחרש שידה תיבה ומגדל לתקן וקלקל חייב לשלם [12]והבנאי שקיבל עליו לסתור את הכותל ושיבר האבנים או שהזיקן חייב לשלם היה סותר מצד זה ונפל מצד אחר פטור ואם מחמת המכה חייב: **גמ'** אמר רב אסי לא שנו אלא שנתן לחרש שידה תיבה ומגדל לנעץ בהן מסמר ונעץ בהן מסמר ושיברן אבל נתן לחרש עצים לעשות שידה תיבה ומגדל ועשה מהן שידה תיבה ומגדל ושיברן פטור מאי טעמא אומן קונה בשבח כלי תנן נתן לאומנין וקלקלו חייבין לשלם מאי לאו [13]דיהיב להו עצים לא שידה תיבה ומגדל הא מדקתני סיפא שידה תיבה ומגדל מכלל דרישא עצים אמרי פרושי קא מפרש לה כיצד נתן לאומנין לתקן וקלקלו חייבין לשלם כגון שנתן לחרש שידה תיבה ומגדל והכי נמי מסתברא דכיצד קתני דאי סלקא דעתך רישא עצים השתא אשמעינן עצים חייבין לשלם ולא אמרינן אומן קונה בשבח כלים שידה תיבה ומגדל מבעיא אי משום הא לא איריא תנא סיפא לגלויי רישא שלא תאמר רישא שידה תיבה ומגדל אבל עצים לא תנא סיפא שידה תיבה ומגדל מכלל דרישא עצים ואפ"ה חייב לשלם לימא מסייע ליה [14]הנותן צמר לצבע והקדיחו

אי דאיכא סהדי דידעי מאי הוה בשטרא ליכתבו ליה שטרא מעליא ואי דליכא סהדי אגן מנא ידעינן אמר רבא [15]א"תהא במאמינו אמר רב דימי בר חנינא הא דרבה מחלוקת ר"ש ורבנן היא לר"ש דאמר [16]דבר הגורם לממון כממון דמי מחייב לרבנן דאמרי דבר הגורם לממון לאו כממון דמי פטור שאין עיקרו ממון מי אמרינן [17]אמר אמימר מאן דדאין דינא דגרמי מגבי ביה דמי שטרא מעליא ומאן דלא דאין דינא דגרמי מגבי ביה דמי ניירא בעלמא הוה עובדא וכפייה רפרם לרב אשי [18]ואגבי ביה כי כשורא לצלמא: חמץ ועבר עליו הפסח אומר לו הרי שלך לפניך: מאן תנא אומרין באיסורי הנאה הרי שלך לפניך אמר רב חסדא ר' יעקב היא דתניא [19]שור שהמית עד שלא נגמר דינו מכרו מכור הקדישו מוקדש שחטו בשרו מותר החזירו שומר לבעליו מוחזר משנגמר דינו מכרו אינו מכור הקדישו אינו מוקדש שחטו בשרו אסור החזירו שומר לבעליו אינו מוחזר רבי יעקב אומר [20]אף משנגמר דינו החזירו שומר לבעליו מוחזר מאי לאו בהא קמיפלגי דרבי יעקב סבר אומרין באיסורי הנאה הרי שלך לפניך ורבנן סברי אין אומרין באיסורי הנאה הרי שלך לפניך א"ל רבה לא דכולי עלמא אמרינן באיסורי הנאה הרי שלך לפניך דאם כן נפלגו בחמץ בפסח אלא אמר רבה הכא בגומרין דינו של שור שלא בפניו קא מיפלגי רבנן סברי אין גומרין דינו של שור שלא בפניו דאמר ליה אי אייתיתיה ניהליה הוה מעריקנא ליה לאגמא השתא מסרתיה ביד מאן דלא מצינא לאישתעויי דינא בהדיה ור' יעקב סבר גומרין דינו של שור שלא בפניו דאמר ליה מאי עבדי ליה סוף סוף הוה גמרי ליה דינא שלא בפניו אשכחיה רב חסדא לרבה בר שמואל א"ל תנית מידי באיסורי הנאה אמר ליה אין תנינא [21]והשיב את הגזלה מה תלמוד לומר אשר גזל יחזיר כעין שגזל מכאן אמרו גזל מטבע ונפסל פירות והרקיבו יין [א] [22]והחמיץ תרומה ונטמאת חמץ ועבר עליו הפסח בהמה ונעבדה בה עבירה ושור עד שלא נגמר דינו אומר לו הרי שלך לפניך מאן שמעת ליה דאמר עד שלא נגמר דינו אין משנגמר דינו לא רבנן וקתני חמץ ועבר עליו הפסח אומר לו הרי שלך לפניך א"ל [23]אי משכחת להו לא תימא להו ולא מידי: פירות והרקיבו אומר לו הרי שלך לפניך: והתנן פירות והרקיבו משלם כשעת הגזילה אמר רב פפא [24]כאן שהרקיבו כולן כאן שהרקיבו מקצתן: **מתני'** [25]נתן לאומנין לתקן וקלקלו חייבין לשלם נתן לחרש שידה תיבה ומגדל לתקן וקלקל חייב לשלם [26]והבנאי שקיבל עליו לסתור את הכותל ושיבר האבנים או שהזיקן חייב לשלם היה סותר מצד זה ונפל מצד אחר פטור ואם מחמת המכה חייב: **גמ'** אמר רב אסי לא שנו אלא שנתן לחרש שידה תיבה ומגדל לנעץ בהן מסמר ונעץ בהן מסמר ושיברן אבל נתן לחרש עצים לעשות שידה תיבה ומגדל ועשה מהן שידה תיבה ומגדל ושיברן פטור מאי טעמא אומן קונה בשבח כלי תנן נתן לאומנין וקלקלו חייבין לשלם מאי לאו [27]דיהיב להו עצים לא שידה תיבה ומגדל הא מדקתני סיפא שידה תיבה ומגדל מכלל דרישא עצים אמרי פרושי קא מפרש לה כיצד נתן לאומנין לתקן וקלקלו חייבין לשלם כגון שנתן לחרש שידה תיבה ומגדל והכי נמי מסתברא דכיצד קתני דאי סלקא דעתך רישא עצים השתא אשמעינן עצים חייבין לשלם ולא אמרינן אומן קונה בשבח כלים שידה תיבה ומגדל מבעיא אי משום הא לא איריא תנא סיפא לגלויי רישא שלא תאמר רישא שידה תיבה ומגדל אבל עצים לא תנא סיפא שידה תיבה ומגדל מכלל דרישא עצים ואפ"ה חייב לשלם לימא מסייע ליה [28]הנותן צמר לצבע והקדיחו

מנא ידעינן. מאי הוי כתיב ביה ומאי בעי למיתבי ולא אצטריך ליה למימר דפטור: **במאמינו.** [29]בעל השטר לשורף בכל מה שאומר שכך היה כתוב ביה ואפ"ה פטור: דר"ש בפרק מרובה (לעיל דף עד:) גבי קדשים שחייב באחריותן כו': **במועד.** בזמן ביעורו כו' שעות ולכוותה בפסחים (דף י:) לא בדק בתוך המועד יבדוק לאחר המועד: **לר"ש חייב.** האי שברפו בשלם לגזלן דמיסה דדבר הגורם לממון הוא שאם היה בעין היה מחזירו גזלן לבעליו ופטור דתנן לעיל (דף לו:) גזל חמץ ועבר עליו הפסח אומר לו הרי שלך לפניך ועכשיו שאין בעין יחזיר דמיס לבעליו. ובחמץ בפסח הוא דאמרינן הכי משום דעיקרו כלומר בתחלתו ממון הוי ועכשיו אע"פ שאינו שוה לכלום גורם לממון הוא אבל בשטרי דמעולם לא היה גופו ממון מי שמעת ליה: **מאן דדאין דינא דגרמי.** ר"מ היא (בהגחל בתרא) (לקמן) (דף ק.): **מגבי ליה.** מן השורף כל השטר שהרי גרמו להפסיד: **ואכפייה רפרס לרב אשי.** שהרף שטר חבירו בילדותו: **ואגבי מיניה.** גובייתא מעליא כל מה שכתוב בשטר: **כי כשורא לצלמא.** פרעון גמור מן העידית כקורה זו הנבחרת משאר קורות לתקן בה צורה ודיוקנאות: **שור שהמית.** את האדם ומכרו עד שלא נגמר דינו: **מכור.** ולא יסקל דבעינן מיתה והעמדה בדין שיהא שוין כאחד בפרק שור שנגח ד' וה' (לקמן): **כשהזירו שומר לבעליו מוחזר.** ופטור שומר: **דל"ע אומרים באיסורי הנאה כו'.** ומתניתין דחמץ בפסח אפי' לרבנן: **דאם כן.** דלרבנן אין אומרים דאמפלגי בשור לגבי שומר ליפלגו נמי לגבי גזל חמץ ועבר עליו הפסח (ב) אבל הכא בשור שהמית הוא דאמר אין מוחזר משום דאמר ליה האי איסור הנאה לאו איסור דאתי עליה ממילא הוא כגון חמץ בפסח אלא את קטלתיה בידיה שהבאתו לב"ד דאי הוה גבאי אגא מעריקנא ליה לאגמא כו' אבל היכא דמתניתין ודאי רבי יעקב היא ולא רבנן דקתני אי שהיתה יוצאה ליסקל אומר לו הרי שלך לפניך: **אשכחיה רב חסדא כו'.** רב חסדא מהדר אמתני' דיהוי בה פלוגתא אחמץ בפסח לאוקמא למילתיה דטעמא דרבנן משום דאין אומרים באיסורי הנאה הרי שלך לפניך: **אי משכחת להו.** לבני היאיבה: **לא תימא להו ולא מידי.** משום דחדו דמשכחי תיובתא למילתי: **שידה.** ארגז של עגלה העשויה למרכב נשים: והקדיחו

א) [כ"מ לה.], ב) [נעיל עא: לקמן קה: פסחים פ: וש"נ], ג) [מכות פו. [לקמן ק.], ד) [לעיל מד:], ה) לעיל [מה.] עא: [מכות לד.], ו) [לעיל פו. וש"נ], ז) גי' מ"ר מ"מ בשם מוספתא ומתנתך וע"ש, ח) [מיריטין יא: לט:], ט) [לקמן ק.], י) כיש"ש גרס השורף לבעל השטר, כ) [ד"ה וי"ל], ל) [ועיין מוספות ב"ב קנ: ד"ה אין], מ) [ד"ה ועוד], נ) [ועיין מוספות בכורות לא: ד"ה אי"כ],

תורה אור השלם

1. וְהָיָה כִּי יַחֲטֶא וְאָשַׁם וְהֵשִׁיב אֶת הַגְּזֵלָה אֲשֶׁר גָּזָל אוֹ אֶת הָעֹשֶׁק אֲשֶׁר עָשָׁק אוֹ אֶת הַפִּקָּדוֹן אֲשֶׁר הֻפְקַד אִתּוֹ אוֹ אֶת הָאֲבֵדָה אֲשֶׁר מָצָא:
ויקרא ה כג

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מכור וכו' מיתה והעמדה בדין וכו' בפרק שור שנגח. נ"ב פוף דף מד ופ"ק דף יג: (ב) ד"ה דאם כן וכו' הפסח הפ"ד ואמ"כ מה"ד אלא הכא:

הגהות הגר"א

[א] גמ' יין והחמיץ. רשום קו על מיצה והחמיץ וג"כ והקרים:

מוסף רש"י

מאן דדאין דינא דגרמי. המחייב את הגורם הפסד לחבירו (כתובות פו.). דמי שטרא מעליא. כל החוב שבתוכו (שם). ומאן דלא דאין כו'. פלוגתייהו בב"ק וב' מאיר אית ליה דינא דגרמי כדתניא (לקמן ק:) נתיאם הימנה ולא גדלה הרי זה קידש וחייב באחריותו, גבי בלאים, וקי"ל כותיה (שם). וכפייה רפרם לרב אשי. שבא הדין לפני רב אשי וסיכנו והקיפו בכלאים ואגבי מדינא דגרמי (שם). כי כשורא לצלמא. כלומר גיבוי גמור כל ההפסד דקדק בו באשר יקדק הצורה קורה לגור בו צורות שלוקח קורה ישרה ותלקה (שם). אם עד שלא נגמר דינו מכרו מכור. ואפילו לרבנן דלא דרשי בנעליו דנהו מיתה והעמדה בדין כאחד ומחייב קטלא, מכור הוא לדידיה (לעיל מד:). הקדישו מוקדש. ונפקא מיניה דאי מיתהני מיניה מעל (לעיל מה.). מוחזר. ואע"ג דשקלי ליה כי דינא הוי שומר פטור דהא כשהחזירו שור מעליא הוא (שם). אינו מוקדש. דלאו בכשומיה דמריה קאי לאקדושיה (שם). אף משנגמר דינו כו' מוחזר. דאמר ליה מורא אשלמת לי, מורא אשלמית לך (כתובות לד.). אין אומרין באיסורי הנאה הרי שלך לפניך. ונפקא מיניה לגזל חמץ ועבר עליו הפסח והחזירו לו מוחזר (לעיל מה.). דאם כן. דלרבנן אין אומרין, נפלגו בחמץ בפסח. ולימרו דחייב, ואמר קיי"ל לרבנן אומר לו הרי שלך לפניך, דקתני גזל חמץ ועבר עליו הפסח והחזירו, וכן שור עד שלא נגמר דינו אומרין לו הרי שלך לפניך אבל משנגמר בפסח מודו דאמרינן באיסורי הנאה הרי שלך לפניך, אלא דכולי עלמא אמרינן באיסורי הנאה הרי שלך לפניך, היכא דאיסורא ממילא אתא ליה, כגון חמץ בפסח ולא מצי א"ל האי לאו מידי הוא, אבל הכא משום הכי אמרי רבנן אינו מוחזר דא"ל כו' והזיקא דכידים הוא שהביאו לבי דינא, והאי דנקט לי אהדדמיה ניהלי, לאו משום דמיונא דלא אהדדמיה הוא, דא"כ נתמן בפסח נמי ליפלג ליה אי אהדדמיה ניהלי הוה אמינא ליה, ועוד לר' יעקב נמי נהי דגומרים דינו של שור שלא בפניו, מימא ליה אי אהדדמיה ניהלי הוי שמיטנא ליה, אלא אלא אהדדמיה לא מחייבי ליה רבנן, דהא קמהדר ליה השתא ואמרינן באיסורי הנאה הרי שלך לפניך, אלא מיהו משום דהוליכו לב"ד כידים, והכי קאמר ליה לא היה לך להוליכו לב"ד דאי הוה בידי הוה מערקנא ליה מיניהו (שם). סוף סוף הוי גמרי ליה דינא שלא בפניו. הלכך הוה ליה הזיקא דממילא ולא כידים (שם).

(ג) [כ"מ לה.], כ) [נעיל עא: לקמן קה: פסחים פ: וש"נ], ג) [מכות פו. [לקמן ק.], ד) [לעיל מד:], ה) לעיל [מה.] עא: [מכות לד.], ו) [לעיל פו. וש"נ], ז) גי' מ"ר מ"מ בשם מוספתא ומתנתך וע"ש, ח) [מיריטין יא: לט:], ט) [לקמן ק.], י) כיש"ש גרס השורף לבעל השטר, כ) [ד"ה וי"ל], ל) [ועיין מוספות ב"ב קנ: ד"ה אין], מ) [ד"ה ועוד], נ) [ועיין מוספות בכורות לא: ד"ה אי"כ],

והקדיחו יורה. נתקלקל הלבע מעצמו: **לאחר נפילה.** לאחר שקלט הלבע ונעשה שבח בצמר: **לימא שמואל ליה ליה דרב אסי.** הואיל ומהדר לאוקמי בהכי מתניתין ומהשתא לא עבדינן כרב אסי דהא קיימא לן [בכורות מט:] כשמואל בדיני: **אמר לך.** הא מתניתין דמשמע דאי הקדיש לאחר נפילה יהיב ליה נמי דמי שבחיה כגון שצמר וסמנין דבעל הבית דהא ליכא למימר אומן קונה בשבח כלי דסמנין הוא דמשבחי ליה ולבע שכיר בעלמא הוא וודאי אומן שהסמנין שלו קונה בשבח כלי ואין משלם אלא דמי צמרו: **דחויי מדחי ליה.** כלומר ממתניתין לא תסייעיה ולא משום דנשמע מינה דשמואל פליג אדרב אסי: **אמאי עוכר.** הא זבוני קא מזבן ליה ניהליה ולא שכירות היא: **בגרדא דסרבלא.** פלוקי"ר בגדים: **לבטושי.** פלארא"ש בלע"ז ושכרו לדרכה והתנה עמו סכום הדריכות כל דריכה במעה דשכיר יום הוא ולא קבלן דליקני בשבחא: **ולמאי דסליק אדעתא מעיקרא דלא אגריה למין בטשי.** וקבלנות הוא וקתני עוכר: **מסייע ליה לרב ששת.** לא גרסינן ניחא: **נימא פליגא דרב ששת אדרב אסי.** דמדקאמר עוכר קסבר אין אומן קונה בשבח כלי ולא זביני מינהו וכיון דלא קני בשבחא היכא דנתן לו עניס לעשות מהן תיבה ועשאה ושיברה משלם תיבה: **בשליחא דאיגרתא.** דקבלנות היא שלא שכרו ליום אלא להוליך לו אגרת למקום פלוני בהיא קאמר רב ששת דעוכר דליכא שבחא דליקני: **עשה לי שירין.** למידין משלי ומקדש לך בשכר פעולתך: **ישנה לשכירות מתחילה ועד סוף.** כיון שעלה שכרו לפרוטה נתחייבה לו מיד פרוטה והויא ליה מלוה גבה ואי לאו דאומן קונה בשבח כלי לימא ר"מ דתתקדש דהמקדש במלוה אינה מקודשת דמלוה להוצאה ניתנה[ה] ואינה בעין אלא משום דקסבר אומן קונה בשבח כלי וכי יהיב (א) לה ניהליה מקדשה בשבחא [מה] דאית ליה בגוויה אף על פי שלא נתן לה ממון אחר ורבנן סברי לא קני ואינה מקודשת עד שיגיע ממון אחר לידה: **אינה לשכירות אלא לבסוף.** כי מהדר להו ניהלה הלכך לאו מלוה הוא:

רבא

הכא במאי עסקינן בצמר וסמנין דבעל הבית. הו"מ למפרך מאי דוחקיה לאוקמי בצמר וסממנין דבעל הבית ודוקא בשעת נפילה לוקמה בסממנין דפועל ואפילו לאחר נפילה אלא משום דאית ליה עדיפות למיפרך:

דאגריה לביטשי. פי' בקונטרס שהתנה עמו סכום הדריכות כל דריכה במעה דשכיר יום הוא ולא קבלן דליקני בשבחא תימה מה ר"ל דמ"מ הרי קבלן הוא ולא שכיר יום והתקבל (ב"מ דף קיב. ושם[ו]) פירשה בע"א דאגריה לבטשי כשבח לבית הגרדי בוטשין ברגליס בתוך הכלי במיס ומיהו לא בקבלנות עסקינן אלא בשכירות בין ישכיח בין לא ישכיח שכרו לפי מנין בטישות כך וכך בטישות בכך וכך מעות עכ"ל וי"מ דכי אגריה לבטשי עוכר משום בל תלין דביטשא קמייתא דבהיא ליכא שבחא ול"ת אמאי לא תירץ דבשכיר יום עסקינן ויש לומר משום דקתני וגמר והודיעו ובשכיר יום מאי הודעה שייכא:

בשליחא דאגרתא. ההוא לעניל לא מלי לאוקמי בשליחא דאיגרתא דהא בהדיא קתני הנותן עליתו אצל בעניין דרב ששת דהכא ה"מ לאוקמי דאגריה לביטשא ול"ת והיכי מוקי לה בשליחא דאגרתא והא בהדיא בהתקבל (שם) פירש בעייתו דמספקא ליה מי אומן קונה בשבח כלי מי לא דקאמר בעו מיניה מרב ששת קבלן עוכר בבל תלין או אין עוכר אומן קונה בשבח כלי ואין עוכר או אין אומן קונה בשבח כלי ועוכר וי"ל שהם שאלו סתם וגמרא הוא שמפרש שאילתו כן אסבור שבזה מסתפק וכן אורחיה דגמרא לעיל בריש פ"ב (דף יט.) ובכמה מקומות ואין להאריך[ז]:

אלא במאי מקדשא. אור"י דסברא הוא שאין מקודשת במה שמוחל לה שכרו אפי' לא יהא אומן קונה בשבח כלי אלא מלוה יש לו עליה והוא מוחל לה אין מקודשת שאין דעתה להתקדש עד שיבאו השילאים והזמיים לידה ועוד אור"י וגראה לו עיקר שאפי' שניהם רוצים שיחולו קודם הגעת ממון לידה אינה מקודשת אע"פ שמתחייבת לו ראשון ראשון לפי שיבנה לשכירות מתחילה ועד סוף כיון שאין יכול לתובעה בדין שכרו עד שיגיע הממון לידה ואין חשוב כנותן לה כלום במחילתו עד שתבא שעה שיכול לתובעה בדין: **ואיבעית אימא** דב"ע ישנה לשכירות מתחילה ועד סוף. דאי אינה אלא בסוף (ג) כיון שנגמרה כל המלאכה שאין מתחייב שכרו אלא הכל יחד ואז מוחל לה בתורת קדושין לא חשיב מלוה ואין לדקדק מכאן דכן הלכה דישנה לשכירות מתחילה ועד סוף כיון דלא מצי למימר בע"א אבל יש להביא ראיה מפ"ק דע"ז (דף יט: ושם[ח]) גבי הגיע לכיפה שמעמידין בה ע"ז אסור לנגותה וקאמר בגמרא אם בנה שכרו מותר ומפרש טעמא משום דישנה לשכירות מתחילה ועד סוף אימת מיתסרא במכוש אחרון מכוש אחרון לית בה שום פרוטה וליכא דפליג התם משמע דהכי הלכתא ואע"ג דקי"ל דשכירות אין משתלמת אלא בבסוף אפי' למ"ד ישנה מודה דאין משתלמת אלא בבסוף כדנפקא לן באיזהו נשך (ב"מ דף סה. ושם) מדכתיב כשכיר שנה בשנה שכירות של שנה זו אין משתלמת אלא בשנה אחרת והא דאמר נמי דפועל יכול לחזור בו אפי' בחצי היום הוי אפי' למ"ד אינה אלא בבסוף דכשאחזר בו ואין רוצה לפעול יותר אז הוא הסוף ולא נ"מ בפלוגתא דישנה לשכירות ואין לשכירות אלא בענין הך דשמעתא אי הוא מלוה אי לאו ולענין ההיא דע"ז:

רבי מאיר סבר המקדש במלוה מקודשת. ותימה בפרק ג' דקדושין (דף מז.) אמר רבי שמעון בן אלעזר משום רבי מאיר מלוה הרי היא כפקדון ואם לא נשתייר הימנו כלום אינה מקודשת משום דאין בענין ואין סברא לומר דמה שהחזיר לה הנזמים חשיב כמלוה בענין דאין אומן קונה בשבח כלי ועוד דאם כן אמאי אין מקודשת לרבי מאיר לגישנא דלעיל: אימא

בשכר הקנוב, ההיא שעתא הרי הוא כמוכרו לו, ורבנן סברי אין אומן קונה כו' והרי הוא כשאר שכירות (שם מח:). אין לשכירות אלא לבסוף. כשמחזיר לו והרי נשם קדושין הוא מוחלו אלא ואין כאן מלוה כשמחזירן לה (שם) כדאמר בחזהו נשך (ב"מ סה.) כשכיר שנה בשנה, שכירות שנה זו משתלמת בתחילת שנה אחרת (ב"מ קי:).

מסורת הש"ס

א) ב"מ קיב., ב) ג"ז שם, הגבע ועשה שבח בצמר: ג) קדושין מח., ד) [קדושין ו: וש"נ], ה) [קדושין מז.], ו) [ד"ה אומן], ז) [ועיין תוספות נדה לד: ד"ה כיון], ח) [ד"ה אלמא].

תורה אור השלם

1. לא תַעֲשֹׂק אֶת רֵעֶךָ וְלֹא תִגְזֹל לֹא תָלִין פְּעֻלַת שָׂכִיר אִתְּךָ עַד בֹּקֶר: ויקרא יט יג

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ישנה וכו' ומי יהיב להו ניהלה מקדשה: (ב) תוס' ד"ה ומינעיה לימא וכו' אלא כסוף כיון שאין מתחייב שכרו אלא הכל ביחד כשנגמרה כל המלאכה ואז מוחל כנ"ל:

לעזי רש"י

פלוקי"ר [פלוקיי"ר]. לסרוק (צמר). פלארא"ש [פולידורי"ש]. דריכות (לשם כיבוס).

עין משפט נר מצוה

סו א ב מיי' פי"ח מהלכות שכירות הלכה ג סמג לאוין קפח טוש"ע מ"מ סימן שלט סעיף ו:

סז ג ד מיי' פ"ה מהל' גזילה ואבידה ה סמג עשין מח טוש"ע חו"מ סימן כח סעיף טו ובהג"ה שם:

סח ה מיי' שם הלכה כ סמג שם טוש"ע חו"מ שם:

סט ו מיי' וסמג שם טוש"ע שם סעי' ז:

ע ז מיי' פ"ו מהלכות שכירות הלכה ד ועיי' בהשגות ובכ"מ סמג עשין פט טוש"ע חו"מ סימן שו סעיף ב [וכ' הלחם ב"מ פ"ש דף קלד ועיין בטוש"ע חו"מ סימן כח סעיף טו בהג"ה]:

מוסף רש"י

והקדיחו יורה. שרפתו יורה, שהרמיתו יותר מדי (לקמן קז:). נותן לו דמי צמרו. והכא ליכא שבחא כלל, דהא נאבד לגמרי וליכא למימר אם השבח יותר (שם). קבלנות. אומן שקיבל עליו לעשות מלאכה בכך וכך ולא לשכירות ימים (ב"מ קיב.). שירין. מלאדה (במדבר לא) מתרגמינן שירין (קדושין מח.). ואקדש אני לך. בשכר פעולתך, שהיא משלה הוא (שם). אילימא אותו ממון. שיחזירם לה לאחר שגמרם (שם). מכלל דר"מ סבר אותו ממון לא. דאמריה דלומר מכלל דכיון שעשאן דקאמר ר"מ אע"פ שלא נתן לידה קא מתמה אלא במאי מקדשא (שם). ישנה לשכירות מתחילה ועד סוף. אומן המקבל עליו לעשות בשכר, לא אמרינן בגמר המלאכה הוא קונה כל השכירות, אלא כל פורתא ופורתא דעבד קנא קנא קני אגרא (ע"ז יט:) כל פרוטה ופרוטה בשגמרה נתחייב בה בעל המלאכה לפועל בשכירות עשיית המלאכה, הלכך כשמחזירן לה ההוא הויא לה מלוה לאפרע (קדושין מח.). המקדש במלוה. דאמר לה התקדשי לי במלוה שהלויתיך (שם ז:) שמחל לה מלוה שחייבת לו (כתובות עד.). אינה מקודשת. אפילו ישנה בענין (קדושין מז.) דמשום דמשעה שלוותה ניתנה להוצאה, וכרשותה קיימא והשתא לאו מידי יהיב לה (כתובות עד.) דקיחה משדה עפרון גמרינן, דיהיב מידי בשעת קדושין ומלוה להוצאה ניתנה וכבר הן שלה ומעות אחריס היא חייבת לו (קדושין ו:). באומן קונה בשבח כלי קמיפלגי. כלומר הכא בשלא התנה להיות שכיר ימים אלא קבלן, שקבל עליו לגמור המלאכה בכך וכך, ובאומן קבלן כשמשביחו ועשה מן הראוי אלא לזכות לזכות בכלי כשהוא משביחו קמיפלגי, ר"מ סבר אומן קונה בשבח כלי, ואין מה לומר ישנה לשכירות כו', דכל מה שמשביח אינו מלוה על הבעלים אלא בכלי הוא זוכה, וכשמחזירו לו